

KÖRÜNKBEN

*A Dél-balatoni Református Régió időszakos életjele
2013. Bőjt*

Villanófény

mert van képünk hozzá

Küldöttgyűlés Balatonkilitin

Ne nézzetek komoran!

Mi a böjt eredete?

Gyökerének keresése is értelmezés-től függ. Hogyha definiálnom kellene a böjtölést, nehéz dolgom lenne a sokrétűsége miatt, de biztosan a Szentírásra hagyatkoznék, ahol fokozott, nyomatékosított kapcsolatteremtésként látom a böjtölés lényegülését. Istenhez való teljes odafordulásként és ugyanakkor a külsőségek, a testi szükségletek minimalizálásaként jelenik meg előttem és kifejezetten az ételektől és italoktól való tartózkodásban nyilvánul meg. Ez utóbbi szempontot manapság lehet, hogy újra kellene értelmeznünk kissé; a „földi jók” ugyanis korántsem merülnek ki az étkezésben. Abban az időben az emberek lelküket böjt útján Isten elé helyezve kérték a megvívandó ütközeteik győzelmét vagy Jézus a küldetésének sikerességét. Jellemzően valóban azért volt ez szükségszerű, hogy az ember mindinkább közeledni legyen képes Istenhez, előre tudjon mozdulni, kilépni teste, illetve szokásai határaiból.

Melyek a böjtölés lelki alapjai, feltételei?

Azt hiszem, a Hegyi Beszéd fejezi ki

Ha valakinek személyes kapcsolata van Istennel, akkor nem lehet és nem is kell semmiféle skatulyába tenni a böjtölési szokásait sem – állítja **Diviánszky Agnes Emese** dietetikushallgató, aki reformátusként gyakorolja a böjt szokását. A www.reformatus.hu istenkapcsolatról és élettani hatásokról kérdezte.

legjobban, hogyan is kell igazán jól csinálni a böjtölést: „Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony, mondom néktek: megkapták jutalmukat. Amikor pedig te böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; és Atyád, aki látja, amit titokban történik, megfizet neked.” (Máté 6,16-18)

Mik a böjt fiziológiai, élettani alapjai?

A táplálékbevitel csökkentése során általánosan mondhatjuk, hogy a tápcsatorna nyugalomba helyeződik és a minősége, tehát, hogy mindez jótékony hatású-e, „csupán” attól függ, hogy milyen terjedelemben és milyen intenzitással végezzük. A hosszabb ideig tartó és a szilárd tápláléktól teljesen elhatárolódó böjt során a bőr átmeneti petyhüdsége, hányinger jelentkezik, és azoknál, akik inkább nem a lelkük, hanem a testük miatt végzik, valószínű az ingerlékenység, hangulatingadozás jelelmentkezése. Nekik sokkal nehezebb dolguk van, bár az én értelmezésemben ők valójában nem böjtölnek. A böjtölés nem feltétlenül éhezés; az éhségérzet személytől függően pár nap után elmúlik, mert az éhségérzetért felelős hormonok szintje csökken. Ez nem azt

jelent, hogy nem éhezhetnek a sejteink, könnyen veszélybe kerülhet a szervezet, ha túlzott hiányt szenved; nem ajánlható például daganatos megbetegedésben szenvedőknek a böjtölés. A böjt során a májban és az izmokban raktározott glikogén lebontásából szerzik meg a sejtek a működésükhöz szükséges energiát, amikor ezekből jelentős rész a feldolgozásra fordítódik, a zsírokon és fehérjéken a sor, hogy az „elosztóba” kerülve állják a relatíve magasabb szükségét a belőlük történő energianyerésnek.

Tartózkodjunk az olyan mértékű böjtöléstől, hogy a szervezet elkezdje az izomfehérjék felhasználását. Talán a legfontosabb itt is, hogy mindenki szeresse megismerni saját határait. A fokozott zsírbontás miatt a zsírbontás anyagcsere termékeinek vérben való felszaporodását gyengeség, hányinger, hányás, légzészavar jelezheti. Az idegrendszeri panaszokat a szénhidrát ellátottság visszaesése okozhatja, a vitaminok, nyomelemek csökkent bevitelére izomgyengeséget, székrekedést válthat ki. De ez ne eltántorító

legyen, hanem buzdító, hiszen egy egészséges szervezetet jó eséllyel megóv egy odafigyeléssel véghezvitt

„A böjtölés nem feltétlenül éhezés”

böjt.

Mondhatjuk-e a lemondást a böjt központi elemének?

Én mondanám, igen! De ez a lemondás továbbra is egy eszközként jelenik meg számomra az egész folyamatot tekintve az Istennel való elmélyül-

lésben.

Mitől lesz a lemondás valódi lemondás?

Ha nem kényszerként, hanem örömmel éljük meg, és útközben nem esik ki fejünkbe a valódi célunk. A böjt és a lemondás alapvetően negatív sugallatúnak hat, pedig ez önként vállalt és éppen e jellegéből adódóan lehet lelkesítő és könnyen lehet, hogy akkor veszszük csak észre, hogy mennyire felesleges számunkra valami, amikor már megtanultunk róla lemondani.

Hol vannak a lemondásnak a határai?

Fiziológiásan ott, ahol éppen nem lépünk ki a szervezetünk egészségét még szolgálni képes döntéseink köréből. Biztosan református énem szól belőlem, de nehéz elképzelnem, hogy kizárólag étkezési döntések számítsanak. Az számít, amiről úgy gondoljuk, hogy személyiségünk fejlődéséhez utat teremt. Ha valakinek személyes kapcsolata van Istennel, akkor nem lehet és nem is kell semmiféle skatulyába tenni a böjtölési szokásait (sem). Az pedig egyik félnek (sem Istennek, sem embernek) sem lehet célja, hogy a böjtölő lelki és fizikai egyensúlyát is feláldozza a lemondás oltárán. De a lemondás talán egyre szükségszerűbb dolog, és a határok szerencsére messze vannak. Örülhetünk, van terünk.

Hol van az egyensúly a böjt, mint élettani gyakorlat és lelki állapot között?

Azt hiszem, ezt mindenki önmagát megvizsgálva tudja eldönteni.

Beszélhetünk-e bármilyen értelemben rossz böjtről?

Bizonyára igen, bár ez az elszánástól kezdve a lelki vonatkozása mi-

att gyakran nem számít (feltételezve, hogy egészséges ember csinálja). Mondhatni, lehetetlen megítélni, hogy mi hová vezet. A mai hívő ember nehezebben tud végletekig menni, viszont a kérdésre rögtön a ramadán jutott az eszembe, de erről sajnos nincs elég információ a birtokomban. Sokszor hallani, hogy túlzott szerepet tulajdonítunk a pszichének, például a pszichoszomatikus megbetegedéseknél, de ez nagyvonalú állítás. Könnyedén elképzelhető, hogy valóban jobb lesz valami, ha elhisszük róla, tehát ha valaki jó alapon indul el, nem kell nagyon féltetni.

Mi a különbség a diéta, a fogyókúra, a tisztítóóra, valamint a böjt között?

A teljesség igényét mellőzve: elsősorban az irányultságában. A böjt vallásos meggyőződésen, a többi a biológiai funkcióink optimalizálásán alapszik. A böjtnek magasztos céljai vannak, lehetnek, nemcsak a testre korlátozódik.

Életkorilag változnak-e a böjt szabályai? Máshogyan kell-e böjtölnie

egy fiatalnak és egy idősnek?

Az alapot, lelki vonatkozását tekintve természetesen nem, a testi oldalában, ahogy jobban kell figyelni a folyadékbevitelre is az idősebbeknél, úgy az étkezésnél is óvatosabbnak kell lenni. Az optimális tápanyagellátásra vonatkozó étkezési ajánlástól lehetőleg kevésbé térjünk el, a betegségek előszobáját ne zsu-

gorítsuk le nekik.

Vannak-e szabályai a böjt befejezésének?

Ahogy a piramisról lesétálni könnyebb, mint azt felépíteni, a szervezet működésének visszahangolása is nehezebb feladat, ezért van néhány irányelv, amit érdemes fontolgatni. Fokozatosság ez első és talán leg-

globálisabb, a sóbevitelnél kifejezetten (az ödémásodást elkerülendő), célszerű még kerülni a húsokat, annyit igyunk amennyit korábban (naponta legalább két litert), ideális a gyógytea vagy víz, majd a hozzáadott cukortól mentes gyümölcslevek. Pár nap után a szilárdhoz közelítve fontos az alapos rágás, és ahogy általában is javallt, az étkezésre figyelés. Az evés utáni sétákat váltsa most fel az – evés utáni – pihenés utáni mozgás. Amittől ódzkodjunk: az alkohol, a kávé és a fekete tea fogyasztása, szélsőséges hőmérsékletű ételek, italok.

Van-e különbség a református és a katolikus böjtölés között?

Több katolikus barátom mesélte, hogy katolikus iskolába során könnyű volt odafigyelni erre, mert ott a menzán szinte minden pénteken tartózkodtak a húsevéstől. Nálunk ilyen én nem tapasztaltam, sőt ahogy Édesapám mondaná: „Ők betartják, mi meg nem.”. A közvélemény szerint nincs is mit betartanunk. A reformátusság talán inkább még el is utasítja a böjtölést, mondván „mi tartózkodunk az efféle szabályoktól és külsőségektől”. Persze ez így elég szélsőségesen hangzik és a böjt egyáltalán nem külsőség, de könnyen válhat azzá és valóban elvéve találkozzunk református böjtölőkkel. Talán félünk attól, hogy ma is intézményesítik a böjtölést és kiforgatják eredeti jelentéséből, mint a Hegyi Beszédben? Valószínű.

„A határok szerencsére messze vannak. Örülhetünk, van terünk.”

”

Mi inkább elvonatkoztatunk a táplálkozásbeli vonaltól, inkább általánosan a földi örömeiktől és mértéktelenségtől tartózkodunk. Olyan nagy ez a változás, ma egy öt éves lányka is elgondolkozik, hogy letegye-e apa telefonját, ha elkészült az ebéd. Tehát ma már nem feltétlenül kézenfekvő, talán kevés is a táplálkozásunk terén böjtölni.

Esetleg tudunk-e reformátorok viszonyáról a böjthöz, esetleg

„híres” böjtölőkről?

Eszembe csak Kálvin jut, akit akár 'böjtkritikusként' is emlegethetünk, éppen azért mert számára fontos volt az igazán Istenre fókuszáló, megbánáson és megtisztuláson alapuló böjt. Legalább annyira, mint, hogy tartózkodjunk a túlzott fölmagasztalásától, attól nem leszünk nemesebb emberek, hogy negyven napig böjtölünk.

a reformatus.hu engedélyével

Diviánszky Ágnes Emese 22 éves egyetemista. Felsőoktatási tanulmányait a Semmelweis Egyetemen folytatja, ahol humánkineziológiát és diétetikát tanul. Budapestre költözése előtt a kálvinista Rómában élt, ahol a Nagyerdei Református Gyülekezet tagja. Most leginkább arra törekszik, hogy jó szakemberré váljon, aki segíteni tud az embereknek a betegségeik enyhítésében is.

Kálvin olvasva jó

Bár az ellenreformáció idején a „kálvinista” jelzőt gúnyolódásnak szánták, mi a mai napig nem tiltakozunk ellene. Ennek ellenére nagyjából annyit olvasunk Kálvin szövegeiből, mint kortárs izlandi gyerekirodalomból (a magyarról már nem is beszélve). De még nincs keső:

...a jelen élet nyugalmának és békességének keresésében a Szentírás arra utal bennünket, hogy úgy magunkat, mint mindenünket Isten akarata alá rendelve, szívünk indulatainak megfékezését és leigázását órá bízunk.

A kitüntetések és tisztségek kívánásában, a hatalom után való járásban, a vagyongyűjtésben és mindazon bolondságok megszerzésében, melyek látszólag a nagyúri módot és pompát alkotják, örült vágyat és határtalan kíváncsóságot áruunk el; viszont a szegénységtől, ismeretlenségtől és alacsony rangúságtól bámulatatos módon irtózkodunk, és minden lehető módon azoknak eltávolítására törekszünk.

Ebből látható, hogy azok, kik saját belátásuk szerint rendezik be életüket, mily nyughatatlan természetűek, hányféle fortélyosságot kísérelnek meg és miféle törekvésekkel fárasszák magukat azért, hogy megszerezzék mindazt, amire a nagyravágyás, vagy a fősvénység szenvedélye hajtja

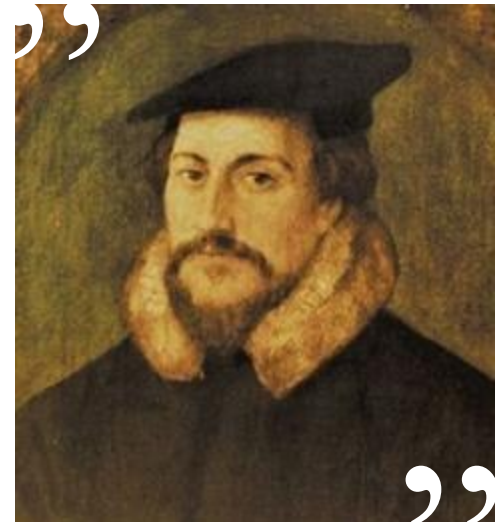
őket, s viszont, hogy elkerüljék a szegénységet és alacsony sorsot.

Az istenfélő embereknek tehát, hogy ilyen hálóra ne bonyolódjanak, a következő úton kell haladniuk: elsősorban a boldogulás módját ne kívánják, ne remélik és ne gondolják máshonnan, mint az Úr áldásából, s ezért egész biztossággal és bizalommal adják át ennek magukat.

Mert bár a test látszólag elegendő önmagának, mikor akár saját erejéből igyekeznek a méltóságokra és vagyona, akár buzgó törekvésére támaszkodnak, akár az emberek kegye támogatja, bizonyos azonban, hogy mindez semmit sem ér, és hogy úgy a tehetőséggel, mint fáradtsággal csak akkor juthatunk előre, ha Isten mindkettőnek szerencsét ad.

Másrészről pedig az Úr áldása minden akadályon keresztül egyedül is talál utat annak kivételére, hogy nekünk minden kedvezően és szerencsésen sikerüljön.

Azután, bár nagyon is szerezhetünk magunknak enélkül az ál-

dás nélkül is némi dicsőséget és gazdagságot (amint nap-nap után láthatjuk is, hogy az istentelenek tisztségekben és vagyonban nagyon gyarapodnak), de mivel azok, akikre Isten átka nehezedik, a boldogságnak még a legkisebb részecskéjét sem ízelhetik meg, Isten áldása nélkül semmi más nem érhetünk el, csak ami romlásunkra szolgál.

Pedig hát éppen nem kell olyasmit kívánnunk, ami az embert még szerencsétlenebbé teszi.

Kálvin János:

A keresztyén vallás rendszere (Institutio), Harmadik könyv VII.

A keresztyén élet lényegéről, önmagunk megtagadásáról, 8.

Hogy bátran ismertesse az evangélium titkát

A balatonszabadi református gyülekezet életében 2013. február 3. vasárnap kiemelkedő nap volt, hiszen vasárnapi istentiszteletünk nem csupán gyülekezeti tagjainknak szólt, hanem a Kossuth rádió hallgatóinak határainkon innen és túl.

Nagy izgalommal és sok-sok imádsággal készültünk erre a napra, hiszen napra pontosan négy éve szolgálunk ebben a gyülekezetben és ezt a lehetőséget Istennek egy újabb csodájaként éltük meg.

Ahogy elütötte a templom hangja tízet, mely az istentiszteletre hívogatott, templomunkba felcsendült az orgona zenéje, Teleki Miklós orgonaművész saját zsenialitásával szólaltatta meg a közel 120 éves orgonánkat, a templompadok megteltek, a gyülekezeti tagjaink meghatottságtól átszellemülten várták, hogy Fekete Ágnes lelkész, a Kossuth rádió szerkesztője bemutassa községünket és gyülekezetünket, majd megadja a jelt a kezdésre.

Fekete Ágnes szerkesztő

A gyülekezetünk énekkara és Balatonszabadi Népdalkör együtt énekelték a zsoltárokat és dicséreteket.

Az lectiot Mile Marianna és Ta-

kács Péter olvasta fel a Zsoltárok könyvének 136. részének verseit, melynek lüktetését a mondatonként megismételt, „mert örökké tart szeretete” adja.

Takács Péter, Mile Marianna és Győri-Daniné Tóth Anett

Fiataljaink imádságban kérték a Szentlélek áldását istentiszteletünkre.

Majd az 50 fős kórus ajkán felcsendült 346. dicséret, „Győzhetetlen én kőszálam...” kezdetű énekünk, mely a hagyomány szerint II. Rákóczi Ferenc imádsága.

Ezután az igeolvasás és magyarázat következett. Szeretettel osztjuk meg a Körünkben Olvasójával az akkor kapott és megértett igét.

**„Adassék nekem szó számnak megnyitásokor, hogy bátran ismertesse meg az evangélium titkát.”
Ámen.**

Istennek ígéje, mely szólt az én lelkemhez, melynek alapján Isten Szentlelke segítségül hívásával és várásával szeretnék szólani, meg van írva: Pál apostol Korinthusiakhoz írott második levelében, második levél 3. részében az 1-3. versében a következő képen.

Nyitott szívvel, figyelmes elmével leülve hallgassátok meg Isten szent Igéjét, és annak magyarázatát.

Szeretett gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Két szó ragadhatja meg figyelmüket a felolvasott igeszakasz-

ban: a „**mi levelünk**”. Levél a postaládában, levél az asztalon. Bizonyára már mindannyian voltunk úgy, hogy hazamentünk és várt bennünket egy levél.

Mindig szívdobogtató egy boríték. Mi minden lehet abban, jó és rossz hírek egyaránt.

A mai igénk az embert nevezi levélnek. Mi emberek, amit először látunk az csak a boríték. Milyen a papír gyűrött-e vagy sima, színes vagy fehér. Ebben a pillanatban is, ha egymásra nézünk, egymáson is csak ezt látjuk: csak a külsőt. Isten azonban nem csak a külsőt látja. Látja a belsőt is.

A levélen nem ragyog át a tartalom, de rajtunk embereken átragyoghat. Lehet látni rajtunk, hogy mi van bennünk. Sok ember Istenhez térése ott kezdődik, hogy lát valakit, aki nem feltétlenül okosabb, szebb, műveltebb nála, de valami más ragyog át rajta, valami többlet van benne, valami kimondhatatlan tisztaság. Egyszerűen az a másik **boldog**. Sokszor éppen az Istenben lévő boldogság vonz másokat is Isten-

hez. Ha igazi tartalom van az emberben az átsugárzik, átragyog.

Hadd kérdezze meg ma Tőled, testvérem, ez az Ige, hogy a Te életedből mi látszik? Mi az, ami a Te életedből átsugárzik? Minden ember levél; a kérdés az, kinek a levele, ki írt bele? Ki írt a te szíved hasábjaira?

Mert hadd mondjam el, hogy sok mindenki ír a mi lelkünkbe. Először a szüleink írnak, vannak szép emlékek, de nem biztos, hogy minden csupa jó, amit ők adnak, amiket tőlük tanultunk. Majd jönnek a barátok, sok gyermeket és fiatalot tesznek tönkre, mert az első tisztátalan dolgokat, bűnöket sokaknak ők írják a szívükbe.

Aztán a szerelem is ír az ember lelkébe: sokszor csupa szép szavakat, néha vak reményeket – ahogy a költőnk is mondja.

Ugyanígy a házasság is rója betűt. Itt is születhet rengeteg keserű mondat és fájdalom. Jó lenne most olvasni saját szívedben, hogy lásd magadat teljes valódban, Neked mi is van a lelkedben felírva? Öröm vagy bánat, elégedettség vagy aggodalom, boldogság vagy szomorúság, talán gyász, fájdalom vagy jajkiáltás?

Jeremiás könyvéből talán eszünkbe jut az Ige, hogy „*Júda vétke föl van írva vasból készült íróvesszővel, rá van vésve gyémánt hegygel szívük táblájára*” (Jer 17,1).

Vas toll és gyémánt hegy, így vannak bele írva a szívünkbe vétkeink, vélt és valós sérelmeink, fájdalmaink. Írtuk mi és írták barátaink, írta a társunk, írta az élet.

Van egy fekete kéz, aki állandóan ír ez pedig a Gonosz keze. És ha engedjük, hogy írjon, akkor egyszer csak azt vesszük észre, hogy még mélyebbre vési belénk. Önmagunktól ennek nem tudunk ellenállni.

Egy lelkipásztor egyszer azt mondta, ha egyszer a bűn belopózott éltünkbe, akkor rácsatlakoztunk, nem tudunk magunktól szakítani vele, ebből nincs gyógyulás, nincs olyan, hogy most egy kicsit jobban vagyok, aztán még jobban és végül már ki is vergődtem belőle.

Csak teljes szakítás létezik vele. Egyedül Jézus Krisztus által lehetsé-

ges ez. Csak így lehet gyógyulásunk testileg lelkileg.

Hadd hangsúlyozzam, erre csak az a másik kéz képes **Isten keze**. Isten levele, amelyet Ő ír, az nem más, mint Jézus Krisztus.

Amikor már Isten nem szólhatott az embernek, mert az messze került tőle, akkor küldte a menyeyei levelet, a mi Urunkat, Krisztust. Jézus Krisztus Isten levele! Áradt rajta keresztül Isten szeretete.

Emberek mentek hozzá, mert áradt belőle Isten tisztasága, szentsége és kegyelme. Áradt, amikor gyógyított, tanított és még a kereszten is, utolsó szavaiban:

„Atyám, bocsásd meg nekik nem tudják mit cselekszenek.” És ott volt a válasz rá: **Bizony Isten Fia volt.** Atyai szeretete által üzeni akar.

Isten ma is írja a levelet a bűneset által messzire tévedt embernek, azoknak, akik hallótávolságon kívül vannak, üzeni akar a mi Urunk, igehirdetésekből, igelovlásban:

„Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött fiát adta, aki hisz ő benne el ne vesszen, hanem örök élete legyen”.

Azért adta a legdrágábbat érte, hogy a te szeretetedet, a te szívedet megnyerje. Ennyire fontosak vagyunk neki. Erre csak az Atyai szív képes.

Csak az anyai szív tud még itt a

földön így szeretni, csak az tud mindent adni, mindent áldozni azért, akit szeret. Hadd mondjak erre egy példát.

Valamikor régen olvastam azt a történetet, amikor egy fiatal egyetemista leány Londonba ment ösztöndíjra, de sajnos rossz társaságba keveredett, kicsapták az egyetemről, elzüllött.

Egyetlen lánya volt az anyjának, aki sokat imádkozott érte. Sok könny, sok imádság — a lány mégsem tért haza, kapcsolatát is megszakította édesanyjával.

Egyszer az idősödő asszony meghallotta, hogy a város melyik negyedében él, melyik környéken dolgozik. Akkor az a gondolata támadt, hogy egy életnagyságúnál nagyobb fényképet készített magáról és aláírta: **Kislányom, még mindig szeretlek! Gyere haza!**

Eladta kis házat, felbérelt egy közvetítő irodát, hogy tegyék ki a képet azon a környéken. Amikor a lány egy napon a hajnali szürkületben hazafelé botorkált az egyik oszlopon egy öreg, meggyötört arcot láthatott a londoni éjszakában és alatta a magyar mondat: **Kislányom, még mindig szeretlek! Gyere haza!**

A lány, aki életének mélységeit járta, mindent maga mögött hagyott és jött haza, mert megérezte a hazaváró szeretetet! **Kislányom, még mindig szeretlek! Gyere haza!**

Isten minden hová odatette az ő váltságának a titkát, a keresztet, az templomok hívogató harangjai, útszéli feszületek, ma is üzennek nekünk, személy szerint neked: **Gyermekem, még mindig szeretlek, gyere haza!**

Jézus Krisztus volt az alap, aki névére ezrek és ezrek tértek az Atyához. Aki által lehetet korinthusi gyülekezet.

Amikor Pál apostolt az a vád érte, hogy ő magát ajánlja, akkor egyből ott volt a válasz, hogy neki nincs szüksége arra, hogy magát ajánlgassa hiszen, így írta Pál:

az apostolon keresztül végzett el?

Pál hozzáteszi: Ezt a levelet ő szívébe írva hordozza, ami nem más, mint a korinthusiak iránt való krisztusi szeretetének megvallása.

Mit üzen nekünk ez az Ige? Hogy Jézus Krisztus megváltása által, új sorok íródhatnak, mert Jézus vére eltörli a vas tollal, a gyémánttal belénk vésett bűnöket. És új szív teremődik.

Már nem kőtáblára, nem tintával, törvény erejével, hanem kegyelemmel, az élő Isten Lelkével, a szívek hústábláira íródik rá Isten szeretete.

annyi mindent belénk vésett már az élet. Krisztus nélkül nem ismerem felebarátomat, nem ismerem Testvéremet. Krisztus nélkül nem tudnék Istenhez szólni, sem hozzátok.

Megváltozott étellel mi lehetünk Krisztus levelei.

Mindegy, hogy tinédzser, fiatal felnőtt, házaspár, középkorú vagy nyugdíjas vagy, ez az ige mindannyiunkat megméri, rákérdezz arra, hogy milyen életet élsz?

Nem a betű erejével, mert az megöl, hanem a Lélek által. Egyedül a Lélek eleveníthet meg bennünket.

Talán mondhatjuk, ez nekünk nem megy, mi erre képtelenek vagyunk, nekünk is olyan kevés van, hogy tudnék én például lenni mások előtt és hogy tudnék én adni másoknak?

Füle Lajos „Ne nyugodj bele” című versében talán pont ezekre a kérdésekre adja meg a választ, a következőképpen:

*Ha azt látod, hogy lelki életed
örömhianyos, kiüresedett,
fogytán hited és hálád is veled,
ne nyugodj bele!*

*Ha azt látod, hogy gyülekezeted
tagjaiban is hűl a szeretet,
nagy része fásult, könnyel tele,
ne nyugodj bele!*

*Ha azt látod, hogy egyházadban is
akad kór, s némely tanítás hamis,
hogy alig látszik KRISZTUS élete,
ne nyugodj bele!*

*Ha azt látod, hogy fáj e nép, e föld,
hogy magad sem vagy senkinél
különb,
s nincs újulás itt, bárhogy kellene,
ne nyugodj bele!*

*Mert könyörögni, sírni lehet itt!
Maga a LÉLEK is esedezik.*

*S minden megbánt bűn semmivé
lehet,*

Ha az ÚR veled.

Ez a titka a keresztyénségnek, ha az Úr veled, akkor minden lehetséges, az új élet, a krisztusi lel-

„A mi levelünk ti vagytok, amely beírva szívünkbe, amelyet ismer és olvas minden ember.

Mert nyilvánvaló, hogy ti Krisztusnak a mi szolgálatunk által szerzett levele vagytok, amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva; és nem kőtáblára, hanem a szívek hústábláira” (2Kor. 3, 2-3).

Ha a gyülekezet tagjai számon kérik az apostoltól, hogy valamivel bizonyítsa alkalmas voltát, akkor néznek magukra: Isten nélkül, reménytelenségben és sötét bűnökben éltek a világban, most pedig Isten gyermekei, megváltozott étellel, Krisztust követve.

Kell-e ennél jobb ajánlás, mondhat-e többet bárkinek a szava, mint az élő Isten csodálatos munkája, amit

Akinek a szívére ilyen sorok íródhatnak. Azoknak megváltozik az élete, hadd mondjam így testvérem: kinyílik az élete.

Dietrich Bonhoeffer: „Krisztus nélkül nem ismerném Istent, nem tudnám Őt segítségül hívni, nem juthatnék el Hozzá. Ám Krisztus nélkül testvéremet sem ismerném, s őhozzá sem juthatnék el.

Tulajdon énem zárja el az utat. Krisztus viszont szabaddá tette utamat Istenhez és testvéremhez.”

Szinte Kálvin mondatatai jelennek meg ezekben a sorokban. Azt gondolom így igaz: Krisztus nélkül nem ismerem meg önmagamot.

Krisztus nélkül ott vannak a sorok, amelyeket annyi felől jöttek, annyi mindenki írt a szívünkben,

kület.

A megújulás, az ébredés veled és velem kezdődik!

Meg érint-e a Szentlélek, engedem, hogy formáljon? Leszek-e krisztuskövető?

Az apostol ezt így fogalmazza: *Ilyen bizodalomunk pedig a Krisztus által van Isten iránt. Nem mintha önmagunktól, mintegy a magunk erejéből volnánk alkalmasak, hogy bármit is megítéljünk; ellenkezőleg, a mi alkalmasságunk az Istentől van.* (2Kor. 3,5)

Testvérem, hidd el ez így van. A te alkalmasságod, az én alkalmasságom az Istentől van. Isten tesz alkalmassá bennünket, hogy beírják szívünkbe az igét.

Isten tehet és tesz alkalmassá bennünket, hogy a Lélek által Krisztus levele lehessünk, az új szövetség szolgái.

Éppen az Újszövetség idején a cserépre írt ajánló levelet megírás után kettétörték. Egyik felét annak adták, aki a gyülekezetbe kívánt menni, a másikat elküldték az illető gyülekezet pásztorának.

Amikor az igehirdető megérkezett oda, a lelkész összeillesztette a nála lévő fél osztrakkal, így vizsgálta meg az ajánlólevél hitelességét. – A kettétört cserép egyik fele nálunk van, a másik fele azoknál, akikhez küldetésünk szól.

Ők lesznek majd az ajánló levelelünk az üdvösségre vagy a kárhozatra. Éljük meg okosan a mi elhívásunkat.

Éljük meg Lélek szerint. Engedjük hatni a Szentlélek erejét, kérjük mindennap vezetését, hadd legyünk mi Krisztus levelei a világban.

Soha ne saját erőből, ne betű szerint, ne saját alkalmatosságából. Hanem Lélek által Istennek tetsző élet szerint. Mert a mi alkalmasságunk Istentől van. Istennek az a célja életteddel, hogy mások számára Jézushoz vonzó levéllé lehess!

Légy Te is Krisztus levele a Szentlélek által!

Ámen.

Gyertek Testvéreim, emeljük fel lelkünket, hajtsuk meg fejünket, és imádkozzunk a mi Urunkhoz a következőképpen.

Imádkozzunk:

Köszönjük Urunk, hogy arra méltattál bennünket, hogy kereshetjük az értelmet, örök gondolatodat — a rendet, amit elgondoltál számunkra.

Bocsásd meg nekünk, ha szívünkbe oly sok hiábavalóság íródott már, ha lelkünk lapjait ezerféle barázdák is szántják.

Kérünk, Te tedd lelkünket tisztábbá és hadd kérjünk tőled Urunk új és tiszta szívét.

Amely a te utadat követi, a te gyümölcsöket termi. Urunk, ne hagyj bennünket változatlanul, formálj minket, erősítsd lelkünket, bátorítsd szívünket, gyógyítsd sebeinket.

Légy áldott az Ige minden megszólításáért és azt kérjük, ha ma beszéltél velünk, tégy képessé arra is, hogy megvalósítsuk az értelmet, a te Igédet, örök gondolataidat.

Segíts megújulni az imádságban, taníts hűségesen betölteni feladatunkat, helytállva és odaadással, magunkat se kímélve. Imádkozunk mindazokért, akik még nem ismernek, vagy tagadnak téged.

Imádkozunk szeretetünkért közelben és távolban lévőkért, imádkozunk a kicsinyeinkért, idősekért, betegágyon fekvőkért.

Erősíts mindnyájunkat, hogy a hazahívó szó készületlenül ne találjon bennünket.

Imádkozunk a most következő hét napjaiért, légy velünk, Legyen a te Lelked a mi lelkünk helyén, és járjon át szeretete-

ted, hogy képesek legyünk a szolgálatra, az egymásért való önzetlen cselekedetre.

Kérünk hallgass meg minket, amikor népünkért, nemzetünkért, hazánkért imádkozunk, hogy meggyógyulhassunk az önpusztításból, az értelmetlen anyagi hajszából, a gyűlölködésből, az ellenségeskedésből.

Áldd meg magyar népünket határainkon innen és túl, áldd meg a keresztyén világot és népek világát kegyelmességed és irgalmasságod szerint.

A megváltó Urunkért, Szent Fiad érdeméért hallgass meg imádságunkat.

Ámen.

Hirdetem az adakozás lehetőségét, adakozzunk hálás szívvel, mint akik önmagukat adták az Úrnak. (2Kor 8,5).

Az istentisztelet után megkoszorúzott emléktábla a marosi templom oldalán

Bővebben: 22. o.

Fél világon keresztül New Yorktól Ságvárig

Molnárné Szolyák Évával, régióink pénztárosával, ságvári presbiterrel utazásról, közösségről, élményekről és egy picit az életéről is beszélgettünk.

A Dél-balatoni Református Régióban eddig jelen hírlevelünkben megjelent kalandos/karambolos törökországi úti naplóból ismerttünk meg, idén azonban egyre több gyülekezetbe személyesen is ellátogatsz. Mi ezeknek a látogatósoknak a célja?

Engem megfogott a Régió megalakulásának a célja; az hogy saját kis gyülekezetünkön túl is meglássuk a jövőnk képeit a világban. Úgy gondolom, hogy a nehézségeink és körülményeink ellenére is bízunk kell abban, hogy igenis van jövőnk, ha összefogunk, mert erősek csak együtt lehetünk.

Csodálatos dolog az is, hogy megismerhetjük egymást, hogy vele nevetünk, ha örül, és támogathatjuk ha elcsügged.

Minden ember számít, és minden ember valóban tehet azért, hogy a világ jobbá váljon.

Nem kell nagy dolgokra gondolni, hanem arra, hogy minden ember kis lépése, egy mosoly, egy baráti köszöntés mind képes arra, hogy közelebb hozzon bennünket egymáshoz.

Mint ahogy az egyén csak egy közösségben valósíthatja meg önmagát, egy nagyobb közösség mindig a kisközösségek kiteljesedésének eszköze.

A gyülekezetek közötti utaknál sokkal nagyobb távolságokra is vállalkoztál már. Szeretsz utazni?

Az emberben veleszületett az utazás vágya. Minden korban szerettek utazni az emberek, még akkor is, amikor ez még közvetlen életveszély is lehetett.

Bejártam Amerikát és Kanadát az Északi Sarkkörtől a Niagara víz-

esésen keresztül New York, Grand Canyon, Washington DC, és Florida legszebb helyeit.

De láttam és tapasztaltam a hurrikánok félelmetes erejét is, és 2001. szeptember 11-én szemtanúként láttam égni a Világkereskedelmi Központ tornyait.

Egy utazás nem „csak” egy utazás. Ha kinyitod a szíved a világra, az a részeddé válik. Többé már nem ismeretlen. Megszereted, és a szívedben él tovább. Bárhol lehetsz, veled marad.

Mi szeretsz jobban, elindulni, hazaérni, vagy úton lenni?

Elindulni nehéz, hazaérni nagyon jó, és úton lenni olyan, mint az élet maga. Elindulunk, új dolgokat látunk, új emberekkel találkozunk, megcsodálhatjuk a teremtett világ szépségét, megismerhetünk más kultúrákat és életformákat, közben pedig folyamatosan tanulunk.

Az út végére elfáradunk, de tapasztalatokat gyűjtöttünk, bölcsesbék lettünk. A közös élmények pedig új közösséggé formálják az utazókat.

Hogyan vezetett utad az Egyesült Államokba?

Több nehéz körülmény is felmerült életem ezen szakaszában, ezért hát egy volt kollegámmal elindultunk világgá... Hamuban sült pogácsa, meg minden.

Európában nekünk az amerikai mozi az első számú forrás az Atlanti óceán túlsópartjáról. Tényleg annyira szabados életet élnek az amerikaiak, vagy a „szabadság földje” kifejezés valami egészen más?

Régiós
küldöttgyűlésen
lelkészével,
Bozsoki-Sólyom
Jánossal

Az élet maga soha nem olyan, mint ahogy az kívülről látszik. Nem mondanám szabadosnak, mert nem pontosan takarja a lényegét.

Az egyén szabadsága abban nyilvánul meg, hogy bármit tehet, bármilyen táblát hordhat, vagy éppen bárhogyan öltözhet addig, ameddig ezzel nem korlátoz egy másik embert a szabadságában. Én is sokszor megcsodáltam egyes emberek fantáziájának kibontakozását az öltözet és egyedi ötletek megvalósításának terén. De senki sem nevette ki őket ezért, és nem lettek kibeszélés vagy gúny tárgyai. A „másság” természetes volt.

De Amerika még mindig inkább a „lehetőségek hazája”. Ha oda megy valaki, először valójában „jöttment”, és nem esnek hasra semmilyen diplomától. Azonban tehetséggel, szorgalommal, és kitartással bárki valóban elérheti azt, amire vágyik. Bizonyíthat. Kiharcolhatja helyét a társadalomban, és az emberek, mivel ők vagy családjuk egyszer már átérték ezt, befogadják.

Mi az a más az amerikai mentali-

tásban, amit nyugodtan eltanulhatunk tőlük? Van-e egyáltalán ilyen?

Az udvariasság és a másik ember tisztelete valóban egyedülálló. Ha valaki a földalattin vagy akárhol túl közel kerül hozzád, a személyes teredhez, (egy kényszerhelyzet), ezt azonnali rövid bocsánatkéréssel fejezi ki, és nem feltétlenül lök még egyet rajtad.

És mit lehet kapni egy-egy régiós rendezvényen?

Számtalan reformációs emléknapon vettem már részt, és számomra csodálatos élmény és érzés, amikor egy zsúfolt templomban 100-200 embernek egyszerre dobban a szíve az Úr szeretetére. Amikor ennyi

ének egyszerre száll, mind egyetlen lelki egységben egyesülünk, egyik vagyunk szívben és lélekben.

A közös énekléssel, imádkozással átléphetünk téren és időn, le-dönthetjük a falainkat egy időre, amelyek a hétköznapjainkban annyira jellemzőek. Ez volt az indítástásom.

A Régió programjai alkalmasak arra, hogy egy-egy ilyen alkalmon találkozzanak a gyülekezetekből érkezett testvérek és igazán nagy-szerű lenne, ha minél többen csatlakoznának és megéreznék a közösség lelki erejét, mert amit ezzel egymásnak adunk, többszörösen kapjuk vissza.

Van-e valami más is a tarsolyod-

ban, amiről szívesen beszámolsz egy-egy gyülekezetben?

Legutóbb egy Szentföldi körutazáson vettem részt, ami hatalmas élmény volt számomra.

Bár az élményt magát nem lehet tolmácsolni, de már több vetített-képes előadást tartottam azokról a szent helyekről, amelyek ma is lát-hatók és megérinthetőek.

Nagy terveim most nincsenek, de fontosak igen: folytatom a családlátogatásokat a faluban, mert ezek a gyülekezetépítés alapkövei.

Mostanában ez a zsoltaárvers jelent számomra a legtöbbet: „Taníts engem utaidra, Uram, hogy igazságod szerint járjak.”

Zsoltaárók 86:11

Kis-ázsiai útinapló II.

(a történelem, a keresztyénség és Pál apostol nyomában)

Magas hegyeken keresztül vezet az utunk, és még havas részeket is láthattunk. Azonban ez sem teljesen lakatlan, kisebb falvak és a szokásos kecskenyáják azért néha láthatóak.

Mivel elég korán megérkezünk, megállunk **Aspendosban**, ahol a legjobb állapotban fennmaradt római színházat láthatjuk.

A színházat ma is használják a nyári játékok alkalmával, de csak a kisebb decibelt igénylő előadások számára.

15 ezer férőhelyet tud biztosítani a közönségnek, és ma sincs szüksége erősítőkre, még a papír zörgését is tisztán lehet hallani a legfelső sorban is.

A legenda szerint Aspendost az Argonauták alapították.

Nagy Sándor Kr.e. 333.-ban érkezett ide, a város megadta magát, de mégsem fizetett. Nagy Sándor visszafordult és a város keményen megfizetett azért, hogy az első alkalommal nem bizonyult engedelmes alattvalónak.

Bejártuk a színházat, és fényké-

pezgethettünk, persze némi baksis ellenében, igazi római centuri-ókkal.

Másnap reggeli után megnézzük a Düden nemzeti parkot, ahol a róla elnevezett vízesés halad keresztül, majd magát a vízesést is, ami 40 méter magasról esik a tengerbe. Utána városnézésre indulunk.

A kilátás valóban egyedülállóan csodálatos, a tenger mesekék szépsége elbűvöli a szemet, a távoli horizonton összefolyik a tenger és az ég, vitorlások apró pöttyei tarkítják a látványt.

Az óváros egy félszigeten található, ahol kikötője és fellegrára miatt jól védhető volt. Később kinőtte magát, mára a kis halászáros kilométereken át húzódik a homokos tengerparton, hatalmas szállodákkal és lakóépületekkel.

Az óvárosban láthattunk igazi régi török házakat, némelyiket igénye-

Aspendos

sen felújítva.

Ma ez a Földközi-tenger török szakaszának fővárosa, és a világ harmadik legtöbbet látogatott városa, ami elsősorban fekvésének és éghajlatának köszönhető, egész éven át kellemes az idő.

A Kr.e. második században *Perгамon* királya, *Attalos* alapította, mint kis hadikikötőt, de a római időkben gazdag kereskedő és kikötővárossá nőtte ki magát.

Pál apostol 46-ban járt a városban, amikor *Pergából* jövet ő és *Barnabás* itt szállt hajóra hogy *Antiochiába* hajózzanak.

A második kereszties hadjárat alatt *Attalia* fontos gyülekezőhelye volt a keresztieseknek, azonban 1207-ben végleg török kézre került.

Fő látnivalója a XIII. századi erőd, amelynek falai ma is jó állapotban vannak. A kikötő sarkában egy vöröstorony és a fedett hajóépítő dokk látható, ami ma is alkalmas lenne funkciója betöltésére.

A hangulatos óvárost a *Hadrianus* császár tiszteletére épített csodálatos márvány diadalíven át hagyjuk el.

Délután a közeli **Perge** városába indulunk. *Perge* volt a görög *Kis-Ázsia* leggazdagabb és legszebb városa.

A várost a Tróját elfoglaló győztes görög seregek alapították, és gazdagságát a kereskedelem biztosította.

Nagy Sándor harc nélkül foglalta

el a várost, és mint ilyen, nagylelkűen támogatta is.

Pál apostol kétszer is járt itt, ami az V-VI. században keresztien központtá vált.

A hagyomány szerint *Pál apostol* itt tartotta első prédikációját.

Callicés, a város püspöke, részt vett a 325-ben tartott *Nicaeai* zsinaton.

A városkapun belül balra a fürdő található, igen jó állapotban, felismerhetőek a szokásos tepidarium, caldarium és frigidarium (langyos, meleg és hideg) helyiségei. Minden római városban a fürdő a városkapu mellett volt, és minden érkezőnek meg kellett fürödni amikor a városba lépett, ilyen módon próbálták megakadályozni a betegségek behurcolását.

A kapun tovább egyenesen volt a város fő utcája, aminek végén egy forrás fölé épített még mindig impozáns épület áll. Innen a forrás vize a kb. egy méter széles márványmedencén át futott végig a városon, közben számtalan kisebb medence, csobogó tette szebbé ezt az üdítő látványt. Az utca két oldalán oszlopokkal fedett agóra, kétemeletes

Perge főutcája

üzletsorokkal.

A nagyobb városokban több agora is volt, itt is volt a város jobb oldalán, nyitott tér, középen emelvény, ahonnan a szónokok beszélhettek, körben a fedett folyosós üzletsorokkal.

Erről az emelvényről beszélt *Ciceró*, és itt prédikált *Pál apostol* amikor *Barnabással* együtt a városban jártak.

A város másik oldalán láttuk egy bizánci kori bazilika romjait, azonban ez nem volt megközelíthető.

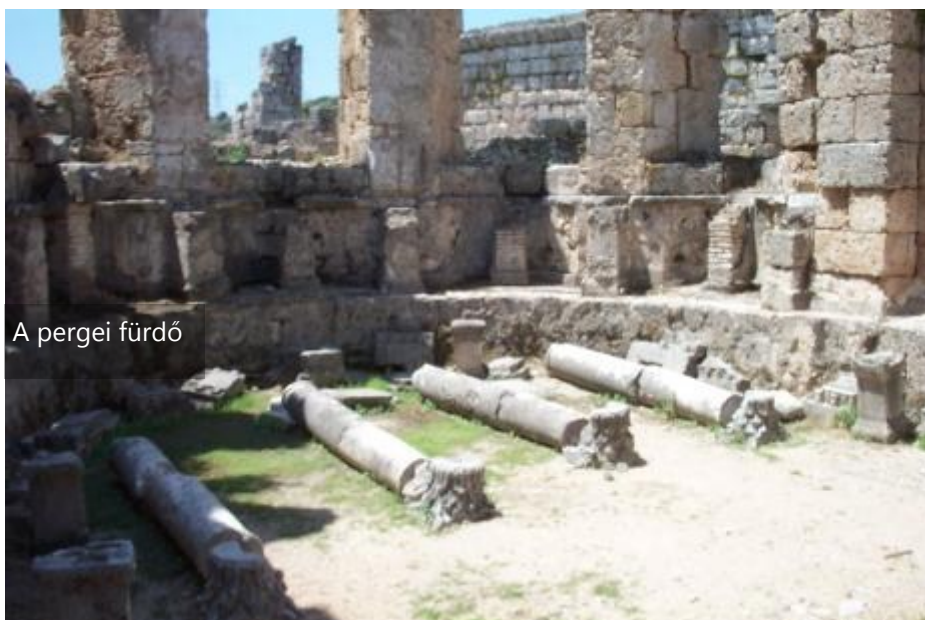
Rövid sétát teszünk a még mindig tekintélyt parancsoló stadionban, amelyben 12 ezer embernek volt férőhely. *Perge* színháza sem látogatható, de kívülről megnézhetjük.

A gladiatori játékok nem voltak errefelé sikeresek, a görög kereskedők békésebb emberek voltak.

Másnap pihenőnap, vagy a fakultatív kirándulások napja. Mindenki szabadon választhat a kínált lehetőségek között, a szállodákban helyi utazási irodák gyűjtik be az utasokat célállomás szerint.

Irány dél, **Tarsus**. Az út sokszor párhuzamosan halad a tengerparttal, a busz kellemesen hűvös, a part suhan a busz mellett.

Tarsus majdnem az egyetlen város, amelynek sikerült megőriznie az eredeti nevét. A város neve szorososan összefonódik egy névvel. Itt született *Pál*

A pergei fürdő

A tarsusi Szent Pál templom

apostol.

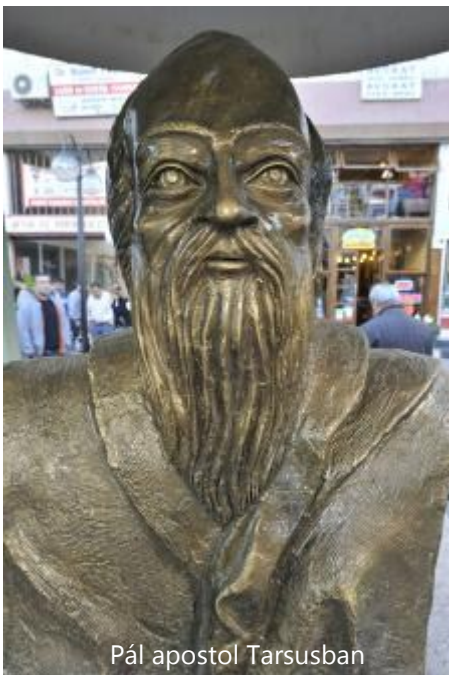
De az Ószövetséggel is találunk kapcsolatot.

„És felkele Jónás, hogy Tarsisba szaladna az Úr elől.” (Jónás 1:3)

Jónás itt próbált elrejtőzni az Úr elől. De amint tudjuk, ez a próbálkozás sem volt sikeres.

Strabó, a híres görög geográfus és történész szerint Tarsuszt az Argonauták alapították, a legenda viszont inkább Perszeusznak, Zeusz és Danaé fiának tulajdonítja.

Nagy Sándor is járt a városban Kr-

Pál apostol Tarsusban

.e. 333.-ban, úton Issus felé, amely a közelben van és ahol 331-ben megsemmisítő vereséget mért III. Dáriusz perza király seregére.

Tarsus volt a város, ahol Antonius és Kleopátra először találkoztak. A Kleopátra-kapu még mindig a város nevezetes helye.

Tarsusban született Augustus császár, és római helytartóként a városban lakott Cicero is.

Tarsus iskolái híresek voltak a Mediterrán világban, csakúgy mint könyvtára.

Először a Szent Pálról elnevezett templomba megyünk, ami a város központi részén van, és amihez a Kleopátra-kapun és szűk utcácskákön keresztül jutunk.

A templom egy korábbi, 1102.-ben épült templom alapjaira épült az 1800-as évek elején, és jelenleg olasz apácák szolgálnak benne. 2010-ben engedélyezték ugyan keresztény szertartások megtartását, azonban ezt, állandó résztvevők hiányában, csak alkalmasszerűen, megbeszélés szerint tartják.

A templom 450 m² alapterületű, nemrégiben restaurálták. Körbejárunk, megcsodáljuk a hatalmas mennyezet freskóját, és megnézzük a kertet, majd pihenünk egy kicsit.

Nem messze van „**Pál kútja**”

amely valóban egy kétezer éves kút, ma is működőképes állapotban. A kút mellett, üveggel lefedve „**Pál házá-nak**” alapjai láthatóak.

A főutca egyik kisebb terén megnézzük Pál apostol szobrát. Markáns arcvonásai jól adják vissza az elszánt apostolt, aki nem akart másról tudni, mint Krisztusról.

Tarsusban úgy tartják, hogy náluk van **Dániel** próféta verme, és mint tudjuk, az oroszlánokkal tartott ismerkedési estén semmiféle rendzavarás nem történt.

Megnézzük, a verem valóban elég mély. Még oroszlánok nélkül is kellemtelen helynek tűnik.

A verem felett sétálunk a zárt bazárban, kávézunk egy jellegzetes török kávézóban amelyet ha másképp nem kérünk, „törökösen” és mézede-sen hoznak, majd tovább indulunk.

A városban láttunk egy kígyóember-szobrot, az idegenvezetőnk elmondott egy helyi legendát **Sahmeranról**, a kígyók királyáról, aki félig ember, félig kígyó volt. Beleszeretett Tarsus királyának lányába. Mikor a leány megbetegedett, Sahmeran feláldozta magát, így a leány meggyógyult, a gonosz nagyvezér belehalt, és a történet igaz embere pedig Doktor Lokman lett, az emberek gyógyítója.

Doktor Lokman értett a növények nyelvén, minden betegséget meggyógyított a segítségükkel.

Az emberek azonban azt követelték tőle, hogy derítse ki a halál ellen szerét. Álmában megjelent egy növény amely elárulta neki a titkot. Felkelvén, letépte a virágot és elkészítette a gyógyszert, és rohant vissza a városba, hogy megossza a titkot az emberekkel. A hídon azonban egy szellem megállította, kitépte a kezéből a gyógyszert és a receptet, és a folyóba dobta.

A növények nem beszéltek többet hozzá, így a betegségek elterjedtek az emberek között. Ez volt az emberiség büntetése, amiért telhetetlen volt, és halhatatlanságra tört.

A legenda eredete az idők homályába vész, de ismerjük Mózes rézkígyójáról, amely gyógyított (4Mózes 21:1-9), Hermész és Aszklépiosz gyógyító kígyóját pedig még ma is láthatjuk minden gyógyszertárban és orvosi pecséten.

Sajnos nem tölthettem ott annyi időt, amennyit szerettem volna, de ez így is nagy élmény volt.

Visszaszállingóznak a buszunk-

hoz, és visszamegyünk a szállodába.

Útközben figyeljük a tájat és a házakat. Még a legszegényesebb házon is látunk napkollektorokat. A nap itt szinte egész éven át süt, a törökök megértették hogy a napenergia mégiscsak gazdaságosabb, és valószínűleg állami támogatás is járhat.

Erről eszembe jut Ahmed-törvénye, amely szerint a szultán mindenkinek ingyen telket adott, aki egy éjjelen át el tudta készíteni a házat.

Bár ezek a házak később gyakran összedőltek, de az ötlet maga sok tekintetben páratlan.

Mi magyarok, a törököket leginkább az Egri csillagokból ismerjük. A valóság azonban legtöbbször sokkal összetettebb, mint az első pillanatban látszik. A török nép dolgos.

Alig láttunk műveletlen területeket, és a Földközi-tenger partvidékén pedig, ahol az éghajlat egész éven át kellemes, rengeteg a fóliahásas termelés. Narancs és gránátalma ligetek — az egyik fajta narancs egy évben kétszer is terem.

Ugyanaznap a csoport másik fele

Myra városba indult, de volt aki a tengerparti strandot és a pihenést választotta. Az időközbeni barátokká vált alkalmi utastársak egyike volt kedves számomra a myrai képeiből átadni és ezekről mesélni. A város hírnevét leginkább **Szent Miklós**nak köszönheti, aki itt volt püspök, és személyéhez fűződik a Mikulás legenda.

Szent Miklós számos csodát vitt véghez a városban és itt halt mártírhalált is. Azóta fontos római katolikus emlékhely.

A Szent Miklós templom freskókkal van tele, színei alig fakulhattak az évszázadok során, és a templomban látható a megrongált szarkofág, amelyből a csontok egy részét Velencébe és Bariba vitték az ereklyerablók. 2009-ben a török kormány hivatalosan is kérte Olaszországot a csontok visszaszolgáltatására. Myra városa az orosz turistáknak is egyik legkedvesebb helye.

Pál apostol is járt itt 60-ban, úton Rómába itt váltott hajót, és a színház melletti tájékoztató tábla szerint pár napra börtönbe is

A myrai Szent Miklós templom

csukták Barnabással együtt.

Az ókorban hatalmas színházzal büszkélkedett a város, amely 10 ezer főt is befogadhatott.

Az egykori színház mellett jobbra fent több emelet magas, sziklába vájt sziklasírok bejáratai láthatóak.

Másnap reggeli után **Aphrodisias** városába indulunk.

Ez Aphrodité istennő városa volt, benne az istennőnek emelt templom, és a szokásos császárkultusz templomai. A múzeumban a legszebben megmunkált márványszobrok láthatóak, valamint a görög mondavilág leghíresebb jelenetei. A múzeumon kívül hatalmas márványszarkofágok tucatjai, ókori márvány útjelző táblák, amelyeket gazdag polgárok adományoztak, és persze rajta az adományozó neve is.

Az Aphrodité templomot keresztényen időnkben kissé átalakították és keresztényen templomként használták.

Átsétálunk a Colosseum irányába, ahol látunk borsfát, pisztáciafát (sajnos még mind zöld volt), és valami féle számarkórót, amiről kiderült, hogy ezen terem a kapribogyó.

Colosseum hatalmas, 30 ezer néző számára készült, teljes egészében márványból, és magánberuházásból. Még felbecsülni sem tudom, mibe kerülhetett.

Ha nem ismernénk és nem szeretnénk az ókor történelmét, történeteit és legendáit, csak végeláthatatlan romos mezőket látnánk. A háttér tudásunk az, ami megtölti ezeket élettél, és tisztelettel adózhatunk az egykor itt élt népeknek, akik munkával, szorgalommal, kitartással megteremtették az ókor elképzelhetetlen gazdagságát és a kultúránk alapjait.

Ha összefognak, legyőzhetetlenek lettek volna Perzsiával szemben. De a perzsák ravaszsággal kihasználta széttagoltságukat, és kijátszották őket egymás ellen.

Az itt élők szerint Kis-Ázsia tartotta el a perzsákat, és tartotta el Rómát is.

Délben indulunk **Hierapolis** felé (jelentése: szent város).

A legenda szerint a várost maga **Apolló** alapította. Apolló temploma alatt ma is látható a hatalmas földalatti terem, ahova egy földalatti hasadékon keresztül mérgező gázok és forrásvíz szivárgott, és ahol a jósök, (hasonlóan a delphi jósdához) a jövőt értelmezték a kérdező számára.

A konstantinápolyi Hagia Sophia megépítéséhez Hierapolisban bányászott márványt használtak.

A városhoz érkeve először a hatalmas városfal maradványait láthatjuk, majd a bizánci kapun át jobbra felmegyünk a dombra a színházhoz. A színház fölött kissé balra, magasan található Szent Fülöp mártírúria, amit tiszteletére emeltek mártírhalála helyszínén. Tavaly őszszel a sírját is megtalálták. Az emlékmű nyolcszögletű, közepén egy **chrismon** látható (Krisztusmonogram) és mind a nyolc oldalhoz egy négyszögletű szoba csatlakozott. Ezeket előszeretettel alkalmazták más templomoknál is, számtalan variációjával találkoztam az úton.

Kicsit távolabb van a lenyűgöző méretű temető, ami a legjobb állapotban fennmaradt és legnagyobb

Az egyik első Mikulás ábrázolás: Szent Miklós püspök szobra Myrában

méretű ókori temető.

A dombon lefelé elérjük az ókori-mai fürdőt, ahol a 36 °C fokos szódás vízben (az ókori márványszlopokon átbötkélve) megfürödhünk. Úgy tájékoztattak minket, hogy a víz a Mengyelejev-féle periódusos rendszer szinte összes elemét tartalmazza—remélem, legalább a radioaktív elemek hiányoztak. Egyébként nagyon kellemes volt.

A fürdő dombjáról lefelé haladva található a híres Pamukkale

A híres Pamut-domb

-domb.

Pamukkale különleges látvány. Pamut-várnak is mondhatnánk. Ez a világ legnagyobb cseppkőképződ-ményekkel borított felszíni területe.

A forró, 36-100 C° fokos vízben oldott CO₂ gáz kalcium-karbonátokat is hoz a felszínre, ahol a gáz elszökik, a karbonátok pedig kicsapódva fehér kocsonyás anyagot hoznak létre, amely később megszilárdul.

A hegy oldalában látjuk a vízzel teli kis medencéket, természetes mészkőteraszokat, amelyekbe ma már nem szabad bemenni, de a látogatók mezítláb, a kijelölt helyen le- és felsétálhatnak a domboldalon.

Megkeressük a szállodánkat, ablakából még láthatjuk ezt a különleges képződményt.

Másnap reggel elindulunk az Égei-tenger irányába.

Először a **Szűz Mária** házat látogatjuk meg.

A hagyomány szerint Jézus halála után Mária ide vonult vissza János apostollal, mivel Jézus Jánosra bízta az anyját, János elkísérte ide.

Szűz Mária házának felfedezése úgy történt, hogy Emerich nővér Németországban, betegsége és ágyhoz kötöttsége idején vízióiban elmondta, hogy milyen a ház, mit láttak a ház lakói, és beszélt a forrásról is a ház alatt. Utánajártak a dolognak, és megtalálták egy kicsinyke ház alapjait a forrással.

Most láttam a környező dombokat is, azokon nincs forrás, csak a természetes domborzat.

XVI. Benedek pápa (*ma már ismét Herr Ratzinger — a szerk.*) misét celebrált itt 2006. november 29-én, csakúgy, mint előtte VI. Pál pápa és II. János Pál pápa is. Minden év augusztus 15-én ökumenikus istentiszteletet tartanak a római katolikusok, orthodoxok, sőt, még a muzulmánok is, akik szintén hisznek a szeplőtelen fogantatásban, és tisztelik Máriát, mint a próféta Jézus anyját.

Természetesen megnézzük Mária házát is. Kicsinyke épület, benne kis oltár, Mária szobra, és itt-ott pár

szerteszét. A házat francia apácák gondozzák, ottlétünk alatt egy fedett részen éppen angol nyelvű misét tartottak.

Ittunk a forrás vizéből is, amelynek gyógyító erőt tulajdonítanak. Hite szerint mindenki szabadon dönthet erről is.

A jeruzsálemi Templom lerombolása után 70-ben, amikor a keresztények elmenekültek Jeruzsálemből, erre a területre jöttek leginkább, hiszen ez volt a birodalom egyik leggazdagabb vidéke.

Efézus, a legjobb állapotban megmaradt ókori város méltán lett az UNESCO által világörökség részévé nyilvánítva. A város hatalmas, és több turistacsoport is egyszerre járja be a területet.

A legenda szerint az amazonok alapították. Az ókori kereskedelem és turizmus egyik központja volt, a legnagyobb kikötővel.

Mi a felső kapun át érkezünk a városba, jobbra a színház, balra a fürdő. Vízvezetékek darabjait látjuk szépen összerakva, amik ma is működőképesek lennének.

Lefelé sétálunk a márvány utcán, átmegyünk a Herkules-kapun. Kétoldalt üzletek voltak, és az Odeon, ahol a városi tanács ülésezett, és koncerteket is tartottak.

Az út bal oldalán a gazdagok házáinak jó állapotban megmaradt maradványai, balra viszont láttuk az ókori illemhelyet, ahol egy négyzet alapú helyiségben körben voltak az ülőkék, a papírt az előttük elcsordogáló patakocskára, és rövid botra tűzött közös szivacs biztosította. (*Brrr — a szerk.*)

A használatért fizetni kellett. „A pénznek nincsen szaga”- mondta Vespasianus császár, hogy biztosítsa az illemhelyek fenntartásának költségeit.

Celsus könyvtárának impozáns méretein akad meg először a szem, Celsus a Római Birodalom ázsiai előjárója volt, Szarkofágja a könyvtára alatt található.

Efézusban is volt Serapistemplom, amelyet később keresztények templomként használtak, és ez lehet az, amire János utal a Jelenésekben.

Közösségi illemhely Efézusban. Ne irigyeljük a márványülőkékért, ez még a papír feltalálása előtt volt.

Mária tiszteletére emelt templom romjai
Efézusban. A 431-es zsinat színhelye.

van, az ottani templom feltárása most folyik, tervek szerint 5 évig tart.)

A színházról a kikötő irányába kissé balra látható Pál apostol börtöne is, de nem látogatható.

A kikötőtől jobbra lévő dombon látjuk a Szűz Mária tiszteletére épített bazilika maradványait, alig megközelíthető, egyik végében renoválások folytak, de a másik végében lévő keresztelőmedence nagyon szépen megmaradt. A bazilikában tartották 431-ben a harmadik zsinatot, amelyen Máriát istenszülőnek (theotokosz) nyilvánították, és tiszteletét kötelezővé tették a keresztyén

Már csak az alapjai láthatóak, és a keresztelőmedence alapjai az egyik sarokban.

De lehetett Isis temploma vagy a Basilika is, ami az államot jelképezte.

A város egyik legfontosabb épülete a Hestia (Vesta) templom, ahol a szent tüzet őrizték, és akkoriban itt fogadták a kor utazó VIP személyeit.

Az Octagon egy síremlék a gazdagok házaival mellett, Arsinoét temették ide, aki Cleopatra húga volt. Antonius veszélyesnek ítélte, ezért parancsára meggyilkolták.

Az agóra (sétálóutca) itt is a kikötőtől vezet a színház irányába, kétoldalt az üzletekkel, és ahol Pál apostol is dolgozhatott ittléte alatt (52 ősze és 55 tavasza között) mint sátorkészítő, és itt történt a Demetrius-affér is, ami után Pál apostol elhagyta a várost. Megcsodáljuk a hatalmas színházat. Egy darut látunk az egyik felső részen, dolgoznak a karbantartásán. (Laodicea, a Jelenésekben szereplő 7 gyülekezet egyike is a közelben

egyházban.

A mendemondák szerint tudják, hogy hol lehet Mária sírja.

A keresztes hadjáratok idejére a kikötő már feltöltődött, mára már jó pár kilométerre került a tenger a várostól.

A színház fölötti dombon van egy 15 méter hosszú barlang, amit „Pál

barlangja” néven ismernek, és ami már az első század óta zarándokhely. A barlangban cca. 500 db freskó és felirat található, amelyek feltárása jelenleg is folyik, így nem látogathattuk meg.

Az Újszövetség 18 alkalommal említi a város nevét.

Efézustól 3 km-re a domboldalon van a Szent János Bazilika maradványa, amit a hagyomány szerint a sírja fölé építtetett Justinianus császár, a Hagia Sophia templommal egyidőben. Láttuk a császár sírját— a sírablók már ezt is régen kirabolták.

János talán itt írhatta meg evangéliumát.

Erről a dombról látható **Artemisz** temploma, amely az ókor hét csodáinak egyike volt.

Az első templom egy Jupiter-kő (meteor) leesésének helyén épült, mivel azonban a terület mocsaras volt, egy helyi árvíz elmosta.

Kr.e. 550-ben Krózus, (akiknek neve a gazdag ember szinonimája lett), elkezdte újjá építeni, ami tíz esztendeig tartott. Egy órült aztán Kr.e. 356 július 21-én felgyújtotta.

Elképzelhetjük Krózus gazdagságát, ha tudjuk, hogy egy kőfaragónak egyetlen oszlop kifaragása 20.000 napot vett volna igénybe, a napi bére pedig 10 gramm ezüst volt.

Efézusi Szent János bazilika

A templomnak fénykorában 127 oszlopa volt, az oszlopok egyenként 18 méter magasak, minden szempontból impozáns építmény. A mérete négyeszerese volt az athéni Akropolisznak.

A templom díszítésén dolgozott *Pheidias* is, aki az athéni Akropoliszon lévő Athéné, és a Olympiában lévő Zeus-szobor alkotója is volt.

Nagy Sándor Kr.e. 334-ben meghódította a várost, és nagylelkűen felajánlotta hogy újjá építi a templomot, azonban a város vezetői, nem akarván a nevét a templomban megörökíteni, udvariasan visszautasították, mondván, mégsem illő, hogy egy isten egy másiknak építsen templomot.

A város saját költségen ismét felépítette, azonban gótok 268-ban, a maradékát pedig a keresztények rombolták le 401-ben, Aranyszájú Szent János bízta át.

Az oszlopok többségét elszállították és felhasználták a konstantinápolyi Hagia Sophia építéséhez, más anyagait pedig a közeli Szent János bazilika elkészítéséhez.

Alig maradt belőle valami, a terület most is mocsaras, és az egyetlen megmaradt oszlopon jelenleg egy gólyapár lakik.

De a közelben lévő Efézus múzeum valóban páratlan gyűjteménnyel rendelkezik, itt láttuk Artemisz híres szobrát is.

Az esti szállás Kusadasiban van, tengerparton. A partok általában kövesek, ezen elég nehéz bemenni és kijönni, de azért a fiatalabbak nem hagyják ki ezt a fürdési lehetőséget sem.

A következő nap ismét vászthatunk: pihenés a szállodában vagy kirándulás.

Legtöbbször ismét kirándulunk. Irány *Priene, Miletosz és Didyma*.

Priene, korábban Ionia, fontos szent városa volt Athénének.

A templomot Nagy Sándor építtette, tervezője pedig az a Phyteon volt, aki a Halikarnasszosi Mauzóleumot is tervezte. Priene is kikötőváros volt, de már ez is feltöltődött.

Gazdag város volt, a vizet vízvezetékek szállították, és a házakba is be volt

vezetve. (Persze, csak a gazdagabbak házaiba.) Az utcákat teljesen geometrikusra tervezték, és láttuk a helyet, ahol Nagy Sándor téli szállása volt, valamint a szentélyt, ahol áldozatot mutatott be az isteneknek.

Láttuk Athéné szentélyét, és a földrengés ledöntötte oszlopok méreteiből elképzelhetjük, mekkora is lehetett.

Csak pár kilométerre van innen **Miletosz**, amit hagyomány szerint krétaiak alapították.

Az ókorban híres matematikai és filozófiai iskolájáról vált híressé, Thalész neve is a városhoz kötődik.

A gazdag Lydia tartomány része, itt készítették a világ legelső ezüst és arany pénzeit, (ezt Hérodotosz is

megerősítette) majd innen terjedt el a perzsák közvetítésével mindenható.

Nagy Sándor sikerrel vette be a 10 m vastag falakat.

Pál apostol is járt a városban 57-ben a harmadik útja során, amikor éppen Jeruzsálembé igyekezett. (ApCsel 20:16-38)

Ekkor még két kikötőt láthatott, az egyik út a kikötőből a színházhoz vezetett, a másik az Oroszlános Kapu, amiből az egyik oroszlán még ma is hűségesen őrzi a várost.

A színház egyik különlegessége az ötödik sorban látható, egy felirat görögül: zsidóknak és istenfélőknek, ami elmondja nekünk hogy éltek zsidók és istenfélők (keresztények) is a városban.

Ugyancsak a színház nyugati falán egy bizánci időkből származó keresztény vonatkozású felirat található, amihez azonban nincs meg a kellő nyelvtudásom, ezért fényképen hazahoztam. A városban állt Apollo Delphinios, a „delfinek Apollójának” állított templom, amely nagy része ma már víz alá süllyedt, de még mindig lenyűgöző a méreteivel.

Ugyancsak itt született Aspasia, filozófus, Periklész élettársa, és a Hagia Sophia építésze, Miletosi Isidorus.

Serapis templomának maradványai, egy bizánci időkből származó Szent Mihály templom maradványai (ami a korábbi Dionysus templom helyén épült) és a szokásos ókori szórakoztatóipari létesítményeinek szomorú emlékeinek megtekintése után továbbmegyünk.

Didyma nem volt város, csak szentély.

Itt állt az ókor harmadik legnagyobb Apolló-szentélye, amelynek hírneve vetekedett a Delphoi jósdával.

Ezt azonban évszázadokon keresztül egyetlen család, a Branchidák „üzemeltették”, és működött egészen I. Theodosius császár idejéig, aki végleg bezáratta.

Megnézzük a szentélyt és a mélyebben lévő jósdá helyét, ahol a forrás és a gázok segítették a „jövő tolmácsolását” az szentély üzemeltetőinek.

Elindulunk hazafelé, azonban itt a helyszíni tudósítás felfüggesztve, mert buszunk váratlanul felborul.

De az már egy másik történet.

Gyülekezeti házat avattak a kilitiek

Ősszel új épülettel gazdagodtak a kiliti reformátusok. Az építkezésről, indulásról és kihívásokról hírlevelünk a kiliti presbitérium elnökségével beszélgett.

Körünkben: Honnan jött a gyülekezeti ház ötlete?

Csanádi József gondnok: A balaton-kiliti reformátusoknak nagyon hiányzott egy közösségi ház. A régi kis ház, melyet e célra használtunk, már nagyon elavult, nem volt érdemes felújítani. Nem volt hol megtartani a téli istentiszteleteket, szeretetvendégségeket és a nagyobb rendezvényeinket, mert a templom ilyen célokra nem alkalmas.

Bozsoki-Sólyom János lelkipásztor: A Községi Ház építésének terve egy évtizeddel ezelőttre tehető. A 2002-es évben eklézsiánk vezető testülete úgy határozott: adandó al-

kalommal, mielőtt lehetőség nyílik gyülekezetünk előtt arra, hogy a szükséges kondíciók birtokában építkezésbe fogjunk, lépni fogunk.

Ez akkor még nagyon távoli elképzelésnek tűnt, s nemigen hittük, hogy álmunk valóra válhat. Egyébként akkoriban még egészen más irányban gondoltunk elindulni: első körben esetleges pályázati lehetőségek megragadásával képzeltük el a megvalósítás anyagi fedezetét – természetesen ehhez nem kevés önrészre volt szükség. Ha úgy tetszik, egészen a 2011-es évig erre a bizonyos önerőre tartalékoltunk.

De az év végére úgy döntöttünk: nem várunk tovább reménytelennek tűnő pályázati kiírásokra, s a bizonytalan pályázási esélyekre. Kiliti amúgy is Siófok városrésze, s ezzel automatikusan kizáródik mindenfajta pályázaton való indulás lehetőségéből; gondolok itt olyan kiírásokra, melyek kifejezetten az egyházak,

gyülekezeti közösségek számára íródnak, és elérhető, emberi léptékűek (nem több százmilliós, vagy épp milliárdos beruházások megvalósítására, fenntartására vehetők igénybe).

Fentiek okán nekünk, kilitieknek, városi közösségként, javarészt önrőből kell tudnunk megvalósítani számos egyházi tevékenységünket, ami olykor nagyobb áldozathozattal is megkövetel...

Mi adta meg a végső lökést ahhoz, hogy belevágjatok az építkezésbe?

CsJ: A tervek már tíz éve készen voltak, megfelelő pályázatra vártunk, de — ahogy János is mondta — mivel Siófok városhoz tartozunk, így a pályázatokból ki voltunk zárva. 2012 januárjában a presbitérium úgy döntött, elkezdjük az építkezést, nincs mire várni, az építőanyag árak csak feljebb mennek, és talán van elég pénzünk a kezdéshez, leg-

Csanádi József gondnok és Bozsoki-Sólyom János lelkipásztor

feljebb a felső szintet nem fejezzük be, ha elfogynak az anyagiak.

BSJ: Istennek hála olyannyira megerősödhattunk, gyarapodhattunk az elmúlt évtizedben, hogy felgyülemlett ingatlanjárdékunkra – és nem melleleg hitünk és életünk Fundamentumára – alapozva bátran belevághattunk...

Honnan teremtettétek elő a megfelelő forrást?

CsJ: Az említett ingatlanjárdék-ból képzett tartalék mellett eladtunk egy használaton kívüli kertet, ennek az árát is ide szántuk.

Kaptunk még anyagi támogatást a Somogyi Református Egyházmegyéjétől, a Siófoki Önkormányzattól, a KIM keretből, valamint a gyülekezeti tagoktól és sok gyülekezeten kívüli magánembertől, téglajegy vásárlás formájában.

BSJ: Reménnyel töltött el befogadott pályázatunk: Szászfalvi László, akkori államtitkár hivatalától 2,5 millió forint (de minimis) támogatást nyertünk.

Egyházmegyénk 2 millió forintot, Siófok Város Önkormányzata pedig – az építkezés befejeztét követően – 2,5 millió forintot juttatott szá-

munkra, hogy az épületgépészeti kiadásaihoz ily módon járuljon hozzá.

A Gondnok uram említette téglajegyekből jelentős (közel másfélmillió forint) bevételre tettünk szert. Én is szeretném hangsúlyozni, és itt is megköszönni, hogy nem csupán városrészünk reformátusai, hanem más felekezetű lakói és Régióink gyülekezeteiből is örömet hozták hozzájuk, és lehetőségeik szerint segítettek ügyünk előbbre jutását.

Mi volt legnagyobb kihívás az építkezés alatt?

CsJ: Végig csak a saját pénzünkre voltunk utalva. Az első árajánlat 65 millió Ft-ról szólt, és ehhez jött volna még hozzá a közművek bekötése. Ez elszomorított bennünket, mert akkor még „csak” 30 millió Forintunk volt.

Egy időre el is vettettük az építkezés gondolatát.

Majd egyenként utánajártam az iparosoknak és az építőanyag beszállítóknak. Mindenütt kedvező ajánlatot kaptam. Így már 32 millió Ft-ra sikerült csökkenteni az összesített árajánlatot. Az új költségvetéssel már el mertük kezdeni az építkezést.

A kihívást az is jelentette, hogy végig szigorúan tartani kellett a tervezett költségvetést és az építés ütemezését is, mivel ki volt tűzve a hálaadó istentisztelet időpontja.

Sikerült is hat hónap alatt elkészíteni az új épület. Teljesen befejeztük a felső szintet is, mely lelkesünk családjának biztosít szép új otthont.

BSJ: Egyértelműen a határidő volt a legnagyobb kihívás. A Püspöki Hivataltól kapott „előjegyzési időpontra” – 2012. szeptember 8-ra, az említett alig fél év leforgása alatt kellett olyan mértékben elkészülni, hogy az épület átadható, „avatható” legyen.

Kik voltak az építkezés motorjai a gyülekezet részéről?

BSJ: Presbitereink, de elsősorban gondnokunk, Csanádi József, aki minden napját idesztentelte, hogy jelen legyen az építkezéskor, folyamatosan tárgyaljon és tartsa a kapcsolatot az építésvezetővel és a szakemberekkel. Emellett ha kell, akkor beszerezze, amire hirtelen éppen szükség van.

Megnyugtató volt látnunk, hogy komoly kapcsolati tőkével rendelke-

ző vállalkozó lévén, határozottan és a részletekre is odafigyelve vitte ennek a nagyszabású építkezésnek az ügymenetét.

Jelentős támogatónk volt még egy presbiter asszonyunk és családja, akik szaküzetük révén igen jelentős kedvezményekkel juttattak hozzá a szükséges építési anyagokhoz, szerelvényekhez, berendezési tárgyakhoz.

Presbitereink és gyülekezeti tagjaink is elszántan segédkeztek a megépült Közösségi Ház körüli tevékenységekben – kertrendezés, füvesítés, nagytakarítás, szeretetvendégség szervezé-

se, és sorolhatnánk a végtelenségig...

CsJ: Nem hagyhattam, hogy a megkezdett építkezés elbukjon, ezért becsületbeli dolognak éreztem a munka sikerét.

Mivel minden a tervek szerint történt, tudom, hogy Isten áldása volt a munkánkon. Egyedül Istené a dicsőség.

Egy gyülekezeti ház, vagy templom épülésekor, felújításakor mindig elhangzik, hogy most már csak élettel kell megtölteni a falakat. Nem frusztráló annyiszor hallani ezeket a felszólításokat egy lelkész/gondnok számára?

CsJ: Úgy érzem, hogy közös akarrattal, gyülekezeti összefogással ezt is meg tudjuk oldani. Képesek vagyunk megtölteni a szép új épületet hittel és komoly tartalommal.

BSJ: Igen, nem tagadom, eleve nemre tapintottál: valóban, a megfelelési kényszer dolgozik... Én természetesen, ami erőmből telik, megteszem, s a többit Istenre bízom.

Hiszen az építkezés alatt mindig a zsoltaáros ténymegállapítása kísért bennünket, és most az utómunkálatokra nézve is elmondható: „ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők...”.

„Emberé a munka, Istené az áldás”

A 127. zsoltaából választott címet kiliti tudósítónk a gyülekezeti ház felavatásáról szóló beszámolója-hoz. A szeptember 8-ai ünnepségen a balatonkilitiek örömeiben számos régióbéli gyülekezet osztozott.

Szeptember 8-a piros betűs ünnep volt nekünk, balatonkilitieknek, mert ezen a napon avatták fel Közösségi Házunkat.

Az ünnepségen jelen volt Steinbach József püspök, Nagy Csaba esperes, Dr. Huszár Pál világi főgondnok, Dr. Balázs Árpád polgármester, helyi képviselők, valamint sok-sok velünk együtt ünneplő.

Felejthetetlen érzés volt látni a több száz emberrel csordultig tele templomunkat, ahol minden korosztály képviseltette magát. Jöttek hozzánk közlelről és távolról, reformátusok és más felekezethez tartozók egyaránt.

Elhangzottak különféle köszöntések, egyházi és világi méltóságok részlelről, amelyek az ünneplő szavak

mellett mind a további teendőkre buzdítottak bennünket: töltsük meg Közösségi Házunkat tartalommal.

Utolsóként gyülekezetünk egyik presbitere, Szabó Zoltánné Gelencsér Ilona szájából hangzottak el a következő méltató szavak.

„Tisztelt Egybegyűlte! Ünnep a mai nap gyülekezetünk életében, egy régóta dédelgetett álom vált valóra azzal, hogy felépült Közösségi Házunk.

Ez az álom Bozsoki Sóllyom János lelkipásztorunkkal karöltve valósult meg, aki több mint 10 éve szolgál közöttünk. Megköszönve eddig velünk töltött szolgálatodat, további szolgálati éveidre kívánjuk, hogy mindig legyen időd - nevetni, mert ez a lélek legszebb

zenéje,
- olvasni, mert ez a bölcsesség alapköve,
- dolgozni, mert ez a siker ára,
- játszani, mert ez az örök ifjúság titka,
- szeretetet adni, mert gyógyítja az embert, azt is, aki adja, azt is, aki kapja,
- egy pillanatnyi mosolyra, mert ez az arc legszebb ékszere,
- néhány kedves szóra, mert ezzel egymás számára könnyebbé tehetjük az életet.”

Megbecsülésünk, tiszteletünk jeléül átadtuk gyülekezetünk ajándékait.

Miután megemlékeztünk lelkipásztorunk 11 éve velünk töltött szolgálatáról, még pár perc figyelmet kértünk.

„Van gyülekezetünknek egy tagja, aki, mint jó gazda kísérte figyelemmel az építkezést. Mindig itt volt, ha kellett, és mindig a legjobb megoldást kereste.

Időt, energiát nem kímélt annak érdekében, hogy ma épületavatásra

gyűlhessünk össze.

Ő nem más, mint gyülekeztünk gondnoka, Csanádi József.

Kedves Gondnok Úr, kedves Jóska, köszönetünket Ibsen szavával szeretném tolmácsolni:

„Gyönyörű az, ha az ember célba lát, s eléri azt tűzön-vízen át.”

Hálánk jeléül fogadd Tőlünk Balatonkiliti reformátusoktól sok-sok szeretettel ajándékunkat!”

Természetesen nem feledkeztünk meg a háttérben lévő feleségekről sem, hiszen azt tartja a mondás, hogy minden sikeres férfi mögött áll egy erős nő, őket egy-

egy szál virággal köszöntöttük. A templomi ünnepség után átvonultunk az új épülethez, s megtörtént az ünnepélyes átadás is.

A gyülekezetünk tagjai itt mindenkit vendégül láttak, s lehetőség nyílt az épület megtekintésére, és további kötetlen beszélgetésre.

Zetényi Csukás Kálmán vk. alezredes emlékezete

Egy győztes élet

Háborús hősré emlékeztek Siómaroson: Zetényi Csukás Kálmán vezérkari alezredesre. Emléktáblájánál Csanádi József somogyi egyházmegyei főgondnok is köszöntötte az ünneplőket. Az alábbiakban az ő beszédét találja a Kedves Olvasó.

„Kegyelem néktek és békesség, Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.” Ámen.

Vitéz Zetényi-Csukás Kálmán vezérkari alezredes emléktáblája előtt állunk. Ez az a hely, ahol meglátta a napvilágot, a templom mögötti megöregedett ház mutatja szülőházát, azt a református lelkészi hajlékot, ahol felnövekedett. Ez a templom volt, keresztelelésének a helye.

A Csukás Kálmán életéről szóló könyvben van egy mondat, amely talán az egész életét meghatározza „Csukás Kálmán vk. alezredes hitt Istenben, a hazában, hitt önmagában, és hitt a maga igazában”.

Ahogy olvastam a könyvet, ismerkedtem életével, egy Ige is kirajzolódott lelki szemeim előtt: „Az az én parancsolatom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket. Nincs sen-

kiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért. (Jn 15, 12-14)

Annyi minden befolyásolhatta

életét, Osztrák-Magyar Monarchia végnapjait élte, a két világháború, gazdasági válság, világégés, Trianon következményei és vitéz Zetényi Csukás Kálmán szeretetben, hitben élt. Nem volt rest életét adni hazájáért, barátaiért.

1943. január 19-én az ilovszkojei repülőtér parancsnokaként, az üzemképes repülőgépeket, repülő bajtársait hazaküldte, ő maga pedig az oroszok által körbevett területen maradt. A vezérkarral nem volt semmilyen kapcsolata, ezért a dandárjának példát mutatva, 400 önkéntes katonája élén megpróbált kitörni a szovjetek gyűrűjéből.

Egy páncélos jármű parancsnoki állásában érte a halál, egy gránátrepesz a nyakát, a géppuska zárótűz a mellkasát találta el.

Csupán 42 év, egy értelmetlen háború, mely annyi fiatal életet követelt, és csak romlást hozott népünk életére.

Értelmezhetnénk úgy is, hogy mekkora veszteség, hiábavalóság. Zetényi-Csukás Kálmán

2000 katona életét mentette meg. Tettével hőssé vált, életvitelével pedig példát mutatott. Nemcsak alezredes, katonatiszt, de Krisztus követője is volt.

És itt érkezik meg a számunkra talán megdöbbentő igei üzenet, hogy minden sors lehet győzelem, ahogyan minden sors lehet vereség is!

A felismert és megélt krisztusi hittel és lelkülettel lehetett és lett győztes az a katona éppúgy, aki lövészárkok sarában, az oroszországi tél rettentő fagyában lelte halálát, vagy a csata közben kapott golyótól, vagy a hadifogolytáborban megkapott betegségtől veszítette életét.

És mi, emlékezők is felismerhetjük Jézus üzenetében azt a csodát, hogy a győzelemnek és a vereségnek ez a különös, nem ész szerinti, ha-

nem lélek szerinti logikája, Isten szerinti logikája a te életedre is áll!

Nevezetesen, hogy lehet azt az életet, azt a sorsot, mely a te sorsod, mely a neked kijelölt életút, Lélekkel, hittel, s így – valami szinte emberfeletti – belső tisztességgel élni, megélni.

Jézus mutat erre példát, ahogy Ő mondja neked: „Az az én parancsoltom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket. Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért. Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki és rendeltelek titeket arra, hogy elmenjete és gyümölcsöt teremjete, és a ti gyümölcsötök megmaradjon...” (Jn15, 12-13,16.)

Mert semmilyen háborús, vagy hétköznapi győzelem nem ér semmit

akkor, ha a győztes nem emeli tekintetét az emberileg dokumentálható események fölé, s nem pillantja meg az örök távlatot: az üdvösség Királyát.

És ugyanígy: a történelmi vereségek, melyeket szeretett nemzetünk már oly sokszor elszenvedett az évszázadok során, nem kell, hogy végző kétségbeesésbe, reményvesztettségbe taszítsanak!

Mert az ember, minden ember élete – mélységben és magasságban, örömben és bánatban, békében és háborúban – ilyen krisztusi gyümölcsstermesre, lélek szerint marandó, örök értékek megélésére elhívott élet...

... ha felismeri, hogy hol van, kinél van a valódi élet-győzelem! „Isten, áldd meg a magyart!”

Év elején világszerte megtartották az ökumenikus imahetet. Szóládon sem volt másképp. Illetve egy kicsit mégis.

Ökumené tangóharmonikával

Vasárnaptól-vasárnapig tartó egyhetes ökumenikus imahetet szervezett a szóládi református gyülekezet február 24-étől március 3-áig.

A kezdő vasárnap családi istentisztelettel indították az imaheti sorozatot, ahol a gyülekezeti ifjúsági csoport tagjai adták elő a tékozló fiú példázatát.

A kicsi hittanosok imádságot mondtak, de idősebbek közül is többen szolgálatot vállaltak az istentiszteleti liturgiában. Az interaktív igehirdetés lépései végül a képen is látható módon ábrázolták ki a tékozló fiú útját – amely a mi életutunk is, ha megtérünk Atyánkhoz, és elindulunk az üdvösség útján.

ságtétellel is az imahét címe alapján, amely így hangzott: „Személyes kapcsolat Krisztussal”.

Estéről-estére felhangzott az imahét éneke, amelyet Erdélyi Teréz, a gyülekezet kántora tangóharmonikán kísért:

„E zord időben felhangzik a drága üzenet,

irgalomról szól, hű megváltóról”

A gyülekezet emellett esténként gitárkísérettel énekelt, máskor kántortanult, pénteken pedig a vetítéssel egybekötött igei üzenet után szeretetvendégség keretében folytatta a kötetlen beszélgetést.

Ezen a héten nyitotta meg a szóládi református közösség a gyülekezeti kiállítást, amely már hagyományosnak mondható, mivel évről-évre ebben az időszakban mindig különböző kiállítások láthatóak a gyülekezetben.

Ebben az évben az egykori Szóládi Református Elemi Iskola fényké-

A tékozló fiú példázata a parafatáblán

A hétköznapi életünk különböző felekezeti lelkipásztorok szolgáltak a gyülekezetben, de nemcsak igehirdetéssel, hanem személyes bizony-

Az imaséta résztvevői

peit és tárgyi emlékeit állítottuk ki, kiegészítve a valamikori Római Katolikus Elemi Iskola, illetve az államosítás utáni Állami Általános Iskola képeivel.

Szombaton délután imasétára gyűltek egybe a keresztyén felekezetek tagjai Szóládon.

A református templomból indult rövid áhítat után a népes csapat, amelyben a babakocsis csecsemők-től a nyolcvan év feletti korosztály

tagjaiig számosan vettek rész.

Az imaséta első állomása a temető volt, ahol az Ige és az imádság nemcsak az emlékezésről, de az üdvösség reménységéről is szólt.

Ezt követően a római katolikus templomba tértek vissza a sétálók, hogy együtt énekeljenek, hallgassanak Igét és imádkozzanak.

A március 3-ai imahét záró istentiszteleten nem csak a hirdetett Ige közösségében, de az úrvacsora sák-

ramentumi közösségében is együtt lehettek a gyülekezet tagjai.

Hála az Úrnak, hogy kicsiny falunkban napról-napra ötven fő feletti létszámban voltak együtt az Isten Igéje mellett elcsendesedni vágyó emberek, és megtapasztalhatták, hogyan erősödik személyes életükben és hívő közösségükben a „személyes közösség Krisztussal.

**Sz. T.
Szólád**

Február 6-án Balatonszárszón találkoztak a Régió gondnokai.

Gondnoki találkozó

2013. február 6-án találkoztak régiónk gyülekezeteinek gondnokai Balatonszárszón a református gyülekezeti teremben.

Név szerint: Csanádi József balatonkiliti gondnok, egyházmegyei főgondnok, Balogh Lajos balatonszárszói gondnok, házigazda, Nagy Dániel László szőládi gondnok, Batiz András nagycsepelyi gondnok, Baranyai Lajos és Cseh Kálmán gondnokok, a balatonszemesei és a balatonőszödi gyülekezetből, Horváth Lászlóné balatonszabadi gondnok, Földesi István siómarosi gondnok, Kopeczky Mártonné balatonendrédi gondnok,

Szabó István marcali gondnok és dr. Gál Imre kőröshegyi gondnok.

Hajdú Zoltán Levente lelkipásztor, a Dél-balatoni Református Régió elnöke üdvözlő szavai után örömet fejezte ki, hogy a gondnoki kör tagjai ilyen létszámban jelentek meg az első régiós találkozójukon, majd bevezető áhítatot tartott.

A bevezető áhítat után Isten áldását kérte a gondnoki kör tagjainak munkájára és elköszönt. Távozás előtt megjegyezte, fontosnak tartja, hogy a gondnoki kör tagjainak találkozóinak lelkészek nélküli alkalmak legyenek.

A gondnoki kör vezetőjeként dr. Gál Imre gondnok üdvözölte a megjelenteket, elmondta, hogy az alkalom elsősorban az ismerkedésre szolgál, de jó lenne, ha kötetlen beszélgetés keretében mindenki nyugodtan beszélne gyülekezetének életéről, feladatairól és gondjairól, hogy a gyülekezeti eredmények és nehézségek közös megismerése után együtt is lehessen gondolkodni a feladatok megoldásáról.

Elmondta, hogy tavasztól folyamatosan szeretnék megszólítani a kőröshegyi egyházközségben és a

hozzátartozó gyülekezetekben azokat a nyilvántartott egyháztagokat, (Steinbach József püspök úr „Vezess” című könyvéből kiragadott három igei gondolat segítségével) akik csak ritkán jelennek meg a templomban, nem élnek az Istentiszteleten hetente történő részvétel lehetőségével.

Elmondta, hogy tavaly decemberben a siófoki gyülekezetben Zán Fábrián Sándor Kárpátaljai püspök szolgálata idején kapott, „Imádságaim a családomért” című imádsággyűjteményt kellő példányszámban elhozta erre a rendezvényre, hogy a végén mindenkinek tudjon adni belőle egy példányt.

Nagy Dániel László a szőládi gyülekezet gondnokaként elmondta, hogy az első próbálkozás 1998-ban volt a régió megalakítására. A rendszerváltás után kezdődött meg náluk az egyházközségen belül a fiatalítás. Szólt a gondokról, a nehézségekről, s arról, hogy soha nem szabad feladni és abbahagyni. Beszült a balatonfüredi Siloám Otthonban évenként megrendezésre kerülő gondnoki konferencia jótékony hatásáról, szellemet és lelket erősítő és formáló szerepéről.

Csanádi József gondnok vette át a szót. Elmondta, hogy szintén ott volt a régió megszervezésekor, első lépéseinek megtételekor. Beszült az Egyházkerület kezdeti ellenállásáról. A kezdeti dilemmák után, sok fontos

kérdésben tudott a régió útmutatást adni. Elmondta, a lelkész-gondnok kapcsolat meghatározó a gyülekezeti viszony tekintetében.

Új kezdeményezés a kiliti gyülekezet és a Máltai Szeretetszolgálat szervezésében a fogyatékos gyermekek, speciális szakemberek és az egyház együtt munkálkodása (részletesebben: Körünkben húsvéti számában).

Beszámolt az egyházmegye időszzerű híreiről és feladatairól, a pályázati lehetőségekről.

Földesi István siómarosi gondnok elmondta, kicsi a gyülekezetük s bizony csak 6-7 ember a rendszeres templomba járó. Az ifjúságot eredményesen a fiatalabb generáció tudja megszólítani.

Horváth Lászlóné Valéria, Balatonszabadi gondnokaként beszélt arról, hogy a régió indulásától részt vett a közös munkában. Az elmúlt időszak sok nehézsége ellenére megerősödött gyülekezetük. Ismét önálló lelkészük van, megújult a templom, korszerű a parókia. Beszámolt arról, hogy pár nappal korábban tartott vasárnapi Istentiszteletüket sugározta a Kossuth rádió, s mekkora öröm számukra, hogy lelkipásztor asszonyuk hirdette a rádióban Isten igéjét.

Baranyai Lajos Balatonszemes gondnoka is elsősorban a nehézségekről beszélt. Az elvándorló hívek, a

baptista gyülekezet hatása, a közömbösség nagyon rossz hangulatot kelt gyülekezetükben, az alkalmakon a gyülekezet töredéke vesz részt.

Gyülekezeti kérésekre lassan reagál az egyházmegye és az egyházkerület. Fontos ügyekben nem kapták meg azt a segítséget, amelyre nagy szükségük volna. Célszerű lenne a gyülekezetek régiós érdekképviseletének megvalósítása.

Kopeczky Mártonné Anikó balatonendrédi gondnok beszélt az új lelkipásztor asszony lelkes szolgálatáról, a gyülekezeti gondokról és nehézségekről.

A rendezvény hangulatára jellemző, hogy a 18 órakor kezdődött találkozónak 22 óra körül is csak nehezen lehetett véget vetni. Dr. Gál Imre megköszönte a házigazda Balogh Lajos balatonszárszói gondnoknak a helyszín biztosítását, a finom szendvicsekkel és süteményekkel történő vendéglátást, s megkérte Balogh Lajos gondnokot, hogy legyen szíves zárszót mondani.

Balogh Lajos gondnok örömét fejezte ki, hogy az első gondnoki találkozó házigazdája lehetett. További hűséges szolgálatot és kitartást kívánt minden-kinek munkájához!

Szabó István gondnok (Marcali)

a missziói munkaág vezetője,

Dr. Gál Imre gondnok (Kőröshegy)

a gondnoki kör vezetője

Az idei első gondnoki találkozó

Élet az enyingi református iskolában

Állandó tinódis tudósítónk, Purger Mercédesz igazgatóhelyettes helyhiány miatt rövidített beszámolója a Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános és Alapfokú Művészeti Iskola elmúlt hónapjairól.

Iskolánkban ebben az évben is minden hónapra jutott rendezvény, tennivaló.

Szeptember második hétvégéjén ismét megrendeztük Az Enyingi Török Bálint Napokat. Hagyományosan ez az évad első Sellyei kupafordulója is.

Nyitó programként a templom 220. évfordulójának alkalmából régi fényképek elevenítették fel az emlékeket, kicsit visszatérhettünk a múltba, emlékezhettünk az elmúlt időkre. Ezeknek a képeknek az összeállításában Katóné Szántó Márta tanárnő volt segítségünkre. Ezt a földvárfutás követte a régi várfal körül, míg a felsős diákok és szülei segítségével főtt a bográcsgulyás. Az iskola udvarán több ügyességi és logikai játék várta a tallergyűjtő gyerekeket, akik ebéd után ezeket értékes ajándékokra válthatták be. Másnap ünnepi vasárnap i stentisztelet zárta 3 napos rendezvényünket. Az istentiszteleten bánffyhungyadi testvérgyülekezetünk lelkésze, Kiss Cserey Zoltán hirdette az Igét. Istentisztelet végén felavattuk Lédig Gyula presbiterünk adományát, az eddigi lelkészeink neveit tartalmazó márványtáblát.

Októberben templomi koncerttel ünnepeltük a zene világnapját. Iskolánk zenei tanszakos diákjai és tanárai léptek fel.

Az október 23-án megrendezett városi ünnepséget 2012-ben iskolánk és gyülekezetünk szervezte. Selmei Márta, Králl Bernarda és Bálint Győző diákjainkkal egy méltatlanul elfeledett '56-os hős, Povl Bang-Jensen dán ENSz diplomata drámai helytállását ismertették meg az ünneplő enyingiekkel. Majd az '56-os kopjafa mellett felavattuk a diplomata világon első köztéri emlékművét. Meghívásunkat Dr. Nagy András, Bang-Jensen életének legismertebb kutatója, Tom Nørring dán nagykövet és Jens Clausen magyarországi dán testvérünk is elfogadták. Dr. Horváth János, az Országgyűlés korelnöke (Bang-Jensen egykori munkatársa) és Lise Bang-Jensen levélben köszöntötte bennünket. Az ünnepséget ökumenikus istentisztelettel zártuk a római katolikus templomban.

Decemberben megrendeztük Mikulás napi koncertünket, ahol gyűjtést is szerveztünk a Kárpát-medencében található református iskolák (kárpátaljai, erdélyi, délvidéki, felvidéki) megsegítésére. Ezt januárban is folytattuk. Köszönjük szépen a jókedvvel adakozó diákok, szülők és pedagógusok, valamint iskolánk munkatársai és gyülekezeti tagjaink áldozatát. A beérkezett

adományokat 2013. január 29-én továbbítottuk a Magyarországi Református Egyház Zsinata számára, akik az országos adománygyűjtő akció bevételét továbbítják Kárpátaljára. Az átutalt összeg 75 000 Ft volt.

Az adventi készülődés sem maradt el ebben a hónapban. Az ünnepvárás során vásárt is rendeztünk, melynek bevételét az osztályok élvezhették. A X. Betlehemi szép csillag kiállításon sikerrel szerepeltek iskolánk diákjai: Hudy Beatrix, Mátyás Réka; Farkas Ákos; Horváth Viktória; Zsoldos Gábor Zalán; Kalauz Nikolett, Sziklai Viktória. A pályázatot a Fehérvári Kézművesek Egyesülete, a Szent Donát Alapítvány és a Szent István Művelődési Ház hirdette meg. A képeket Székesfehérváron a Szent Korona Galériában 2013. január 5-ig lehetett megcsodálni.

Január végén Soponyán, a Gróf Zichy János Általános iskolában zajlott a Fejér Megyei Népdaléneklési verseny egyik előválogatója. Az 5-6 osztályosokból álló Tinódi Éneklőcsoport bejutott a döntőbe, amelyet február 27-én került rendeztek Sárkeresztúron. Ezen a megyei döntőn kiemelt arany helyezést értek el népdaléneklő diákjaink, és ezzel bejutottak az országos döntőbe. Énekesek: Szabó Laura, Labossa Asztrid, Molnár Angelika, Tóth Laura, Kolonics Attila, Kovács Gréta, Szentmiklósi Evelin és Suba-Faluvégi Zsófia. Felkészítő tanárunk Nagy Imola.

Februárban nyílt napot tartottunk a leendő elsősök és diákjaink szüleinek. Ezen a napon négy órát tekinthettek meg az érdeklődők.

1.

1. Zene világnapi koncertünk
2. '56-os ünnepségünk
3. Karácsonyi pályaműveink

2.

3.

Villanófény

Enying van képünk hozzá

Zene világnapi koncert Enyingen

Tom Nørring dán nagykövet és Dr. Nagy András drámaíró Povl Bang-Jensen emlékműve avatásán

Az emlékmű és akik az utolsó simításokat végezték körülötte október 23. előtt

A Tinódi Népdaléneklő Csoport éppen kiemelt arany minősítést szerez Sárkeresztúron, és ezzel továbbjut az országos döntőbe.

Nagy Imola tanítónő 2. osztályos gyermekei szolgálnak a családi istentiszteleten

Bemutatkozik a Balaton-déli Missziói Egyházközség

Istentiszteleti rend a Balaton-déli Missziói Református Egyházközségben:

Balatonlelle: minden vasárnap 9 óra.

Balatonboglár: minden vasárnap 10.30.

Fonyód: a nyári idényben minden vasárnap van istentiszteletünk délelőtt 1/2 11-kor.

Balatonfenyves: a nyári idényben június utolsó vasárnapjától kezdődően augusztus utolsó vasárnapjáig délelőtt 9 órakor van istentiszteletünk minden vasárnap.

Lelkészi Hivatal: 8638 Balatonlelle, Ady E. u. 4.

Lelkipásztor: Szabó Levente

Email: balatonlelle@reformatus.hu

Istentiszteleti hellyel rendelkező gyülekezetek:

- Balatonlelle
- Balatonboglár
- Fonyód
- Balatonfenyves

Szórványok, ahol vannak istentiszteletek:

- Lengyeltóti
- Ordacsehi
- Balatonmárfafürdő

Szórványok, ahol temetési vagy más szolgálatot végez a lelkipásztor szükség szerint, az egyházközséghez tartozó többi település:

- Balatonboglár része: Szőlőskislak és Szőlősgyörök
- Lengyeltóti önkormányzatához tartozik: Kisberény és Pusztaszentgyörgy
- Barátihegy (Öreglakhhoz tartozik önkormányzatilag, de az egyházközségi beosztásban a Balaton-déli egyházközséghez)
- Buzsák + részei: Csisztapuszta és Pusztaberény
- Gyugy
- Hács

